

РЕФОРМУВАННЯ ЗМІСТУ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ НА КОМПЕТЕНТІСНИХ ЗАСАДАХ В КРАЇНАХ ЄС

Оксана Глушко, к. пед. н.

Інституту педагогіки НАПН України

м. Київ, Україна

Метою дослідження є окреслення стратегічних орієнтирів і законодавчих ініціатив щодо розвитку ключових компетентностей в шкільній освіті країн Європейського Союзу задля визначення позитивного досвіду для України.

У контексті глобалізаційних, технологічних та інформаційних змін гостро постає питання в освітньому порядку денному, а які ж будуть потрібні знання, компетентності, навички, спільні цінності сучасним учням у майбутньому. Останні технологічні розробки, зокрема штучного інтелекту, актуалізує питання модернізації змісту шкільної освіти.

Країни ЄС перебувають на різних етапах впровадження ключових компетентностей у навчальні програми/плани шкільної освіти. Пріоритетними напрямами освітньої політики Польщі є: розвиток ключових і трансверсальних (наскрізних) компетентностей, зокрема підвищення ефективності викладання рідної мови, розвиток читацької компетентності дітей та молоді; підвищення ефективності навчання іноземних мов (забезпечення безперервного і систематичного вивчення іноземної мови); розвиток підприємництва серед учнів; формування математичної і природничої компетентностей; розвиток та вдосконалення цифрової компетентності, як у педагогічних працівників так і в учнів (розвиток в учнів ІКТ-компетентності передбачає навчання програмуванню з раннього шкільного віку); ціннісне виховання (Глушко, 2019).

У Фінляндії оновлено навчальні програми для початкової та середньої освіти. Школи почали працювати відповідно до нових навчальних програм у серпні 2016 р. (1–6 класи, 7–9 класи з 2019 р.). Щоб відповідати викликам майбутнього, школи Фінляндії спрямовують свою діяльність у тому числі й на розвиток у дітей міжпредметних компетентностей, елементи яких передбачено у викладанні кожного предмета. Це, зокрема: 1) уміння вчитися; 2) комунікативні компетентності (комунікативні навички та взаємодія); 3) ІКТ-навички; 4) багатомовна компетентність; 5) навички підприємництва та трудового життя; 6) вміння організовувати власну ро-

боту, турбота про себе та інших; 7) творення власного сталого майбутнього (Eurydice, 2022).

У 2016 р. Хорватія розпочала реформу шкільної освіти, зокрема з 2017 р. реформа була зосереджена на підвищенні якості цифрової компетентності учнів і вчителів. Тенденція щодо посилення формування цифрових компетентностей в учнів у навчальній програмі школи реалізується завдяки запровадженню з 2018 р. інформаційних технологій як обов'язкового предмету для 5–6 класів базової середньої освіти.

Необхідність розвитку компетентностей й відповідних навичок обґрунтована у документах Стратегія сталого розвитку Латвії до 2030 року (LIAS) та Національному плану розвитку на 2021–2027 роки (Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021–2027 gadam (NAP2027)). Модернізація змісту шкільної освіти відбувається на всіх рівнях базової шкільної освіти. Ще одна помітна зміна, запроваджена в рамках реформи компетентнісного підходу, стосується зосередження уваги на цінностях (Latvijas Nacionālais attīstības plans ..., 2020).

У Норвегії, основна навчальна програма орієнтована на здобуття учнями ключових та наскрізних компетентностей. Як зазначено у програмі, набуття компетентностей, пов'язаних із предметними галузями знань, необхідно розглядати як у межах предметів, так й поза ними. Зокрема, цифрова компетентність визнана наскрізною ключовою компетентністю, яка сприяє й допомагає набуттю інших ключових компетентностей.

Варто зауважити, що цифрова компетентність набуває вагомого значення не тільки для учнів, а й для вчителів. В сучасному освітньому процесі, з розвитком технологій, цифрова компетентність вчителів розуміється як невід'ємна частина загальної професійної компетентності вчителів. Вона інтегрована в педагогічну та адміністративну роботу, яка охоплює, наприклад, планування та проведення навчання в цифровому середовищі, проведення онлайн-уроків, оцінювання учнів за допомогою цифрових інструментів, спілкування та співпраця з батьками та колегами онлайн тощо. Таким чином, акцентування на розвитку цифрових компетентностей є загальною тенденцією для шкільної освіти країн ЄС. Серед іншого, забезпечення і доступність до інтернету кожного навчального закладу є базовим складником сучасного освітнього процесу.

Зроблено висновок, що більшість європейських країн досягли значного прогресу у запровадженні ключових компетентностей у зміст націо-

нальних навчальних планів. Щоб адаптуватися і бути готовими до викликів майбутнього та мати можливість допомогти сформувати краще майбутнє, кожен учень повинен мати певні компетентності і навички.

Зазначені стратегічні цілі розвитку сектора освіти в Європейському Союзі, зокрема трансформація на компетентнісні засади, активізація формування цифрової компетентності в учнів, синхронізуються із тенденціями розвитку освіти в Україні.

Ключові слова: зміст освіти, Європейський Союз, компетентності, формування освіти, шкільна освіта.

Література

- Глушко, О. (2019). Модернізаційний вимір шкільної освіти у Польщі: ключові тенденції розвитку. Український педагогічний журнал, (4), 32–41. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2019-4-32-41>
- Eurydice (2022). National Education Systems. Finland. <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/national-education-systems/finland/finland>
- Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021–2027 gadam. Latvijas Republikas Saeimas lēmumu Nr. 418/Lm13. Apstiprināts ar 2020 gada 2 jūlija. (2020). https://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/NAP2027_apstiprin%C4%81ts%20Saeim%C4%81_1.pdf

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ КУРСУ ФІЗИКИ У КОНТЕКСТІ РОЗБУДОВИ БАЗОВОЇ ФІЗИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Микола Головка, д. пед.н., с.наук. с.

Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна

Метою дослідження є висвітлення зарубіжного досвіду реалізації курсу фізики на рівні базової загальної середньої освіти у проєкції на модернізацію вітчизняної освітньої системи.

Державний стандарт базової середньої освіти третього покоління (2020) визначає загальні принципи та підходи щодо побудови базового курсу фізики (Кабінет Міністрів України, 2020), а Типова освітня програма